

Lieta C-251/24

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu

Iesniegšanas datums:

2024. gada 9. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Curtea de Apel București (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 28. februāris

Prasītāja:

Axpo Energy Romania SA

Atbildētāji:

Agenția Națională de Administrare Fiscală (Valsts nodokļu dienests, Rumānija)*Guvernul României* (Rumānijas valdība)

Pamatlietas priekšmets

Prasības, ar ko prioritāri tiek lūgts izmaksāt atlīdzinājumu par apgalvotiem zaudējumiem, kas prasītājai *Axpo Energy Romania SA* esot nodarīti 2022. un 2023. gadā ar maksājuma maksāšanu Enerģētikas pārejas fondā [*Fondul de Tranziție Energetică*] saistībā ar tirdzniecības [*trading*] darbību, kā arī saistītos procentus, un izmaksāt atlīdzinājumu par apgalvotiem zaudējumiem, kas prasītājai esot nodarīti, piemērojot griestu noteikšanas mehānismu dabasgāzes un elektroenerģijas cenām galapatērētājiem.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu iesniegtais lūgums interpretēt LESD 28., 30., 35., 101. un 102. pantu, 107. panta 1. punktu un 108. panta 3. punktu, kā arī dažas tiesību normas Direktīvā 2019/944, Regulā Nr. 2019/943, Regulā Nr. 2022/1854 un Direktīvā 2006/112.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai Direktīvas (ES) 2019/944 3. panta 1., 3. un 4. punkta, un 9. panta 2. punkta tiesību normas, tās skatot kopā ar LESD 101. panta 1. punktu, saskaņā ar kurām dalībvalstīm ir jānodrošina elektroenerģijas tirgus dalībniekiem vienlīdzīgi un nediskriminējoši konkurences apstākļi, ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tās liedz dalībvalstij tādu papildu nodokļu pienākumu kā *OUG n. 27/2022* paredzētais maksājums par tirdzniecības darbību ieviest diferencēti, tikai noteiktiem dalībniekiem, kas veic darījumus enerģijas vairumtirgos, kā, piemēram, piegādātājiem, kas veic tirdzniecības darbības, izslēdzot citas dalībnieku kategorijas, kā, piemēram, koģenerācijas elektroenerģijas un siltumenerģijas ražotājus, kā arī tos, kuru ražošanas jaudas ir nodotas ekspluatācijā pēc 2022. gada 1. aprīļa?

2) Vai LESD 101. panta un 102. panta tiesību normas, saskaņā ar kurām dalībvalstis nevar pieņemt pasākumus, kuri nepieļauj, ierobežo vai izkropļo konkurenci iekšējā tirgū, vai ierobežo vai kontrolē ražošanu vai tirgus, vai līdzvērtīgos darījumos ar dažādiem tirdzniecības partneriem piemēro atšķirīgus nosacījumus, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās liedz dalībvalstij ieviest tādu papildu nodokļu pienākumu kā *OUG n. 27/2022* paredzētais maksājums par tirdzniecības darbību tikai noteiktiem dalībniekiem, kas veic darījumus enerģijas vairumtirgos, kā, piemēram, piegādātājiem, kas veic tirdzniecības darbības, izslēdzot citas dalībnieku kategorijas, tādas kā koģenerācijas elektroenerģijas un siltumenerģijas ražotāji, kā arī tie, kuru ražošanas jaudas ir nodotas ekspluatācijā pēc 2022. gada 1. aprīļa, tādējādi radot neizdevīgus konkurences apstākļus subjektiem, kuriem ir piemērojams maksājums?

3) Vai LESD 107. panta 1. punkta un 108. panta 3. punkta tiesību normas par dalībvalstu pienākumu paziņot valsts atbalstu ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā *OUG n. 27/2022* paredzētais maksājums par tirdzniecības darbību ir uzskatāms par valsts atbalstu, kam ir piemērojams paziņošanas pienākums un kas ir piešķirts subjektiem, kuri ir atbrīvoti no maksājuma samaksas?

4) Vai Regulas Nr. 2019/943 3. panta a), b), h) un p) punkta, un 10. panta 1., 4. un 5. punkta tiesību normas, tās skatot kopā ar šīs regulas 22. un 23. apsvērumu, Direktīvas 2019/944 5. panta 1., 3. un 4. punktu, kā arī Regulas Nr. 2022/1854 8. pantu, kas regulē principus, kuri attiecas uz cenu veidošanu enerģijas vairumtirgū, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās liedz dalībvalstij ieviest tādu papildu nodokļu pienākumu kā *OUG n. 27/2022* paredzētais maksājums par tirdzniecības darbību? Vai, interpretējot minētās tiesību normas, maksājums var būt uzskatāms par samērīgu kontekstā, kurā nav ņemtas vērā tirdzniecības darbības veicošo tirgus dalībnieku darbības izmaksas? Vai, interpretējot minētās tiesību normas, maksājums var būt uzskatāms par nediskriminējošu kontekstā, kurā to piemēro tikai daļai no vairumtirgus dalībniekiem, kuri veic enerģijas iepirkšanas un tālākpārdošanas darbības?

5) Vai LESD 28., 30. un 35. panta tiesību normas, Regulas Nr. 2019/943 3. panta tiesību normas un Direktīvas 2019/944 3. panta tiesību normas, kurās ir paredzēts aizliegums ieviest likumdošanas šķēršļus pārrobežu elektroenerģijas plūsmām starp dalībvalstīm, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās liedz dalībvalstij ieviest tādu papildu nodokļu pienākumu kā *OUG n. 27/2022* paredzētais maksājums par tirdzniecības darbību, kas laikposmā no 2022. gada 1. septembra līdz 16. decembrim paredzēja apgrūtinātāku formulu eksporta darījumiem, kurā netika atzīta nekāda peļņa, savukārt iekšzemes pārdošanas gadījumā tika atzīta teorētiska peļņa 2 % apmērā? Vai, interpretējot minētās tiesību normas, Eiropas Savienības tiesības liedz ieviest tādu maksājumu, kas no 2022. gada 16. decembra paredz maksājuma iekasēšanu tikai eksportam paredzēto enerģijas daudzumu pārdošanas gadījumā, bet ne enerģijas importa gadījumā?

6) Vai Direktīvas 2006/112 401. panta tiesību normas, kas liedz dalībvalstīm ieviest apgrozījuma nodokļus papildus pievienotās vērtības nodoklim, liedz dalībvalstij ieviest tirgus dalībniekiem, kas veic tirdzniecības darbību, tādu papildu nodokļu pienākumu kā *OUG n. 27/2022* paredzētais maksājums par tirdzniecības darbību?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Līgums par Eiropas Savienības darbību: 28., 30., 35., 101., 102. un 107. pants, un 108. panta 1. un 3. punkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES: 3. panta 1., 3. un 4. punkts, 5. panta 1., 3. un 4. punkts, un 9. panta 2. punkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/943 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu: 22. un 23. apsvērums, 3. panta a), b), h) un p) punkts, un 10. panta 1., 4. un 5. punkts.

Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai: 8. pants.

Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu: 4. un 7. apsvērums un 401. pants.

Atbilstošā Tiesas judikatūra

Spriedumi, 1982. gada 6. oktobris, *CILFIT/Ministero della Sanità* (283/81, *Recueil* 1982, 3415. lpp.), EU:C:1982:335; 1991. gada 21. novembris, *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires u.c./Francija* (C-354/90, *Recueil* 1991, I-5505. lpp.), EU:C:1991:440, 10. un 14. punkts; 1994. gada 12. aprīlis, *Halliburton Services/Staatssecretaris van Financiën*

(C-1/93, *Recueil* 1994, I-1137. lpp.), EU:C:1994:127, 15. punkts; 2004. gada 15. jūlijs, *Pearle* u.c. (C-345/02, Krājums 2004, I-7139. lpp.), EU:C:2004:448, 30.–32. punkts; 2005. gada 15. decembris, *Unicredito Italiano* (C-148/04, Krājums 2005, I-11137. lpp.), EU:C:2005:774, 42. punkts; 2006. gada 7. septembris, *Marrosu* un *Sardino* (C-53/04, Krājums 2006, I-7203. lpp.), EU:C:2006:517, 54. punkts; 2006. gada 5. oktobris, *Transalpine Ölleitung in Österreich* (C-368/04, Krājums 2006, I-9957. lpp.), EU:C:2006:644, 39. punkts; 2012. gada 16. februāris, *Eon Aset Menidjunt* (C-118/11), EU:C:2012:97, 76. punkts; 2021. gada 25. februāris, *Novo Banco* (C-712/19), EU:C:2021:137, 45. punkts; 2022. gada 27. janvāris, *Fondul Proprietatea* (C-179/20), EU:C:2022:58, 84. un 85. punkts; 2022. gada 7. aprīlis, *Autonome Provinz Bozen* (C-102/21 un C-103/21), EU:C:2022:272, 58. un 59. punkts; ģenerālvokātes J. Kokotes [*J. Kokott*] secinājumi, sniegti 2013. gada 5. septembrī lietā C-385/12, EU:C:2013:531, 89. punkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare (Valdības ārkārtas rīkojums Nr. 27/2022 par pasākumiem, kas piemērojami elektroenerģijas un dabasgāzes tirgus galalietotājiem laikposmā no 2022. gada 1. aprīļa līdz 2023. gada 31. martam, kā arī grozījumiem un papildinājumiem dažos normatīvajos aktos, ar vēlākiem grozījumiem un papildinājumiem) (turpmāk tekstā – “*OUG n. 27/2022*”), apstiprināts ar Likumu Nr. 206/2022: 15. panta 1., 2. un 5. punktā ir paredzēts:

- tiek ieviests īpašs nodoklis 80 % apmērā, ko aprēķina pēc īpašas metodikas un piemēro elektroenerģijas un dabasgāzes ražotāju papildu ieņēmumiem;
- nodoklis netiek piemērots papildu ieņēmumiem, kurus rada ražošanas jaudas, kas nodotas ekspluatācijā pēc rīkojuma spēkā stāšanās dienas, un sabiedrībām, kuras sniedz sabiedriskos siltumapgādes pakalpojumus, kas ražo elektroenerģiju, izmantojot koģenerāciju;
- nodoklis tiek maksāts valsts budžetā, atsevišķā budžeta ieņēmumu kontā, līdz tā mēneša 25. datumam, kas seko mēnesim, par kuru nodoklis jāmaksā.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2022 pentru modificarea și completarea OUG nr. 27/2022, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, aprobată prin Legea nr. 357/2022 (Valdības ārkārtas rīkojums Nr. 119/2022 par Valdības ārkārtas rīkojuma Nr. 27/2022 grozījumiem un papildinājumiem, kā arī grozījumiem un papildinājumiem dažos normatīvajos aktos enerģijas jomā, apstiprināts ar Likumu Nr. 357/2022) (turpmāk tekstā – “*OUG n. 119/2022*”): I panta 13. punktā, ar ko ir grozīts *OUG n. 27/2022* 15. pants, būtībā ir paredzēts:

- OUG n. 27/2022 sākotnēji paredzēto nodokli aizstāj maksājums Enerģētikas pārejas fondā (turpmāk tekstā – “maksājums”);
- no 2022. gada 1. septembra maksājums ir jāmaksā elektroenerģijas ražotājiem, agregātiem elektroenerģijas ražošanas subjektiem, tirgotājiem [trader], piegādātājiem, kuri veic tirdzniecības darbību, un agregatoriem, kuri tirgo elektroenerģijas un/vai dabasgāzes daudzumus vairumtirgū;
- maksājumu nepiemēro ražošanas jaudām, kas nodotas ekspluatācijā pēc 2022. gada 1. septembra, kā arī sabiedrībām, kuras sniedz sabiedriskos siltumapgādes pakalpojumus un kas ražo elektroenerģiju, izmantojot koģenerāciju;
- divpusēji līgumi, kas noslēgti vairumtirgū izmantojot tiešo tirdzniecību, līgumslēdzējām pusēm jāpaziņo Valsts enerģijas regulatoram 2 darba dienu laikā no to noslēgšanas;
- pārdevējs maksājumu aprēķina, deklarē un maksā katru mēnesi līdz tā mēneša 25. datumam, kas seko mēnesim, par kuru maksājums jāmaksā;
- maksājumu (C) aprēķina šādi: $C = (P_{mt} - P_a) \times Q_t \times 100 \%$, kur: Q_t = eksportam pārdotās vai piegādātās enerģijas daudzums; P_{mt} – enerģijas tirdzniecības vidējā cena nākamās dienas tirgū, kas ir spēkā dienu pirms darījuma; P_a – iegādes cena.

OUG n. 119/2022 3. pielikumā (kas kļuvis par OUG n. 27/2022 pielikumu Nr. 6.1) būtībā ir paredzēts:

- maksājumu nosaka, atsaucoties uz starpību starp: a) atsaucis mēnesī piegādātās elektroenerģijas/dabasgāzes vidējo svērto mēneša pārdošanas cenu un b) atsaucis mēnesī piegādātās elektroenerģijas/dabasgāzes vidējo svērto mēneša iepirkšanas cenu, kurai pieskaitīta peļņas daļa 2 % apmērā;
- piegādātā daudzuma aprēķinā ņem vērā visus tirdzniecības daudzumus ar piegādi atsaucis mēnesī, neatkarīgi no līguma noslēgšanas datuma.

Īss pamatlīetas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja darbojas elektroenerģijas un dabasgāzes tirgū un veic gan piegādes galapatērētājam, gan tirdzniecības [trading] darbību, proti, elektroenerģijas un dabasgāzes vairumtirdzniecības pirkšanu un pārdošanu, izmantojot finanšu līgumus un/vai līgumus par fizisku piegādi.
- 2 Veicot tirdzniecības darbību, prasītāja pārdod elektroenerģiju un dabasgāzi, slēdzot vairumtirgos līgumus par pārdošanu vai pirkšanu, šādi nodrošinot arī citu enerģijas tirgus dalībnieku nepieciešamību pēc likviditātes un stabilitātes, kuri var

iegādāties no tirgotājiem enerģiju un dabasgāzi, lai apmierinātu iespējamās nepieciešamības vai mazinātu riskus.

- 3 Prasītājas tirdzniecības darbība spēj sniegt tirgus dalībniekiem vidēja termiņa un ilgtermiņa aizsardzību pret cenu svārstībām enerģētikas sektorā. Šajā ziņā, pamatojoties uz tirgus analīzēm un ekspertu prognozēm, prasītāja slēdz īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa līgumus par ievērojamu elektroenerģijas daudzumu pārdošanu vai pirkšanu, šādi nodrošinot stabilitāti gan ražotājiem, gan patērētāju piegādātājiem, elektroenerģijas vairumtirdzniecības klientiem vai citiem tirgotājiem.
- 4 Runājot par enerģijas piegādes darbību, tā ietver elektroenerģijas vai dabasgāzes pārdošanu galalietotājiem, kā arī galalietotājiem piegādāto daudzumu iegādi, izmantojot vairumtirdzniecības produktus.
- 5 Tirgotājas statusā prasītājai ir piemērojami *OUG n. 119/2022* un *OUG n. 27/2022*, ar kuriem Rumānijas valsts ievieša pasākumus nolūkā aizsargāt galapatērētājus, paredzot cenu griestus galapatērētājiem pārdotajai elektroenerģijai un vienlaikus paredzot ārkārtas papildu nodokļu saistības elektroenerģijas un dabasgāzes tirgotājiem un ražotājiem.
- 6 Ar prasības pieteikumu, kas *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija), iesniedzējtiesā, iesniegts 2022. gada 5. decembrī, prasītāja tiesvedībā pret atbildētājiem *Guvernul României* (Rumānijas valdība) un *Națională de Administrare Fiscală* (Valsts nodokļu dienests, Rumānija; turpmāk tekstā – “ANAF”), lūdz:
 - piespriest atbildētājiem pienākumu izmaksāt atlīdzinājumu par zaudējumiem, kuru summa sākotnēji aplēsta 8 983 755 RON (Rumānijas lejas) apmērā un kas prasītājai nodarīti vai, saskaņā ar tās apgalvojumiem, varētu būt nodarīti 2022. un 2023. gadā, maksājot maksājumu saistībā ar tirdzniecības darbību, kā arī likumiskos procentus par šo summu;
 - piespriest atbildētājiem pienākumu atlīdzināt zaudējumus, kas prasītājai nodarīti vai varētu būt nodarīti 2022. un 2023. gadā, piemērojot griestu noteikšanas mehānismu dabasgāzes un elektroenerģijas cenām galapatērētājiem;
 - iesniegt *Curtea Constituțională* (Konstitucionālā tiesa, Rumānija) iebildi par dažu *OUG n. 27/2022* tiesību normu neatbilstību konstitūcijai;
 - atcelt *Ordinul președintelui ANAF nr. 1635/2022 privind modificarea și completarea Ordinului președintelui ANAF nr. 587/2016 pentru aprobarea modelului și conținutului formularelor utilizate pentru declararea impozitelor și taxelor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă* (ANAF priekšsēdētāja Rīkojums Nr. 1635/2022, ar ko groza un papildina ANAF priekšsēdētāja Rīkojumu Nr. 587/2016 par nodokļu un nodevu ar apgrieztās maksāšanas kārtību vai ieturējumu ienākumu gūšanas vietā deklarēšanai

izmantojamo veidlapu parauga un satura apstiprināšanu) (turpmāk tekstā – “Rīkojums Nr. 1635/2022”) kā, pirmkārt, sekundāru aktu, kas pieņemts, lai piemērotu valsts tiesību normas, kuras, iespējams, neatbilst konstitūcijai, un, otrkārt, kā administratīvu aktu, kas pieņemts, pārkāpjot primāru valsts tiesisko regulējumu.

- 7 Atbildētāji savās pretpasībās izvirza vairākas iebildes un pēc būtības lūdz noraidīt prasības pieteikumu kā nepamatotu.
- 8 Tiesvedības laikā prasītāja lūdza iesniedzējtiesu uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 9 *Prasītāja* uzskata, ka ir piemērojamas dažas Savienības tiesību normas un ka pienākuma maksāt maksājumu ieviešana pārkāpjot gan LESD tiesību normas, gan Regulu Nr. 2022/1854 un Nr. 2019/943 un Direktīvu 2019/944 un 2006/112 tiesību normas.
- 10 Tā apgalvo, ka tai ir bijis jāmaksā maksājums, kas ir piesaistīts peļņai un kas neņem vērā tās uzņēmējdarbību kopumā, jo cenu griestu noteikšanas mehānisms liek tai reģistrēt zaudējumus tāpēc, ka maksājuma aprēķināšanas formulā nav ņemta vērā tirgus realitāte un tirdzniecības darbības veikšanas metodes.
- 11 Prasītājas skatījumā, tā kā maksājumā ir ņemti vērā vienīgi peļņas mēneši un nav ņemti vērā mēneši, kuros tās uzņēmējdarbība radīja zaudējumus, kā arī nav ņemti vērā tās uzņēmējdarbībai nepieciešamie izdevumi, praksē maksājums izraisa fiktīvas peļņas konfiskāciju, kas negatīvi ietekmē tās uzņēmējdarbību.
- 12 Tā kā maksājums tiek piemērots visiem ar tirdzniecības darbību saistītajiem vairumtirdzniecības darījumiem neatkarīgi no darījumu noslēgšanas brīža, tas radot atpakaļejošas sekas, šādi pārkāpams tiesiskās drošības un nodokļu pienākumu paredzamības principus. Proti, lielākoties vairumtirdzniecības darījumi tiek noslēgti, izmantojot nākotnes līgumus (*forward*), kuri noslēgti krietni pirms maksājuma stāšanās spēkā, laikā, kad tirgus dalībnieki nevarēja aprēķināt maksājuma sekas.
- 13 Turklāt pārmērīgu informēšanas pienākumu ieviešana attiecībā uz divpusējiem darījumiem vairumtirgos, 2 dienu laikā pēc to noslēgšanas, kā arī naudas sodu noteikšana 5 % apmērā no apgrozījuma par prettiesiskām darbībām, kuras nav skaidri reglamentētas, liedzot prasītājai brīvi un paredzami veikt saimniecisko darbību.
- 14 *ANAF* lūdz atzīt Tiesai adresēto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par nepieņemamu, apgalvojot, ka visi prasītājas uzdotie jautājumi attiecoties vienīgi uz *OUG n. 27/2022* tiesību normām, un nevis uz Rīkojumu Nr. 1635/2022, kas ir prasības atcelt aktu priekšmets šajā lietā. *ANAF* skatījumā, praksē prasītāja

mēģinot iegūt no Tiesas nolēmumu ar norādēm iesniedzējtiesā izskatāmās lietas izšķiršanai un tās formulētie jautājumi attiecoties vienīgi uz konkrētiem iesniedzējtiesā izskatāmās lietas aspektiem, tāpēc neesot izpildīti LESD 267. pantā paredzētie pieņemamības nosacījumi.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 15 Iesniedzējtiesa precizē, ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšana ir nepieciešama lietas izšķiršanai, ņemot vērā gan prasītājas argumentus, kuri attiecas uz maksājuma prettiesiskumu, gan Savienības tiesību normu valsts atbalsta jomā iedarbību, maksājuma atbilstību pamatbrīvībām, vispārējiem Savienības tiesību principiem un politikai atjaunojamo energoresursu enerģijas aplikšanā ar nodokļiem.
- 16 Ņemot vērā Tiesas judikatūru (spriedumi *Marrosu* un *Sardino*, 54. punkts, un *Eon Aset Menidjunt*, 76. punkts) un apstākli, ka šajā lietā tiek lūgts interpretēt noteiktu valsts tiesību normu, kā arī valsts iestādes prakses atbilstību Savienības tiesību normām un vispārējiem tiesību principiem, iesniedzējtiesa norāda, ka pastāv neapstrīdama saikne ar Savienības tiesībām. Turklāt tā norāda, ka uzdotie jautājumi vēl nav bijuši prejudiciāla nolēmuma priekšmets līdzīgā lietā un ka Tiesa tos nav analizējusi, tāpēc saskaņā ar kritērijiem, kurus Tiesa izstrādāusia spriedumā *CILFIT/Ministero della Sanità*, tā konstatē, ka Savienības tiesību pareiza piemērošana nav tik acīmredzama, ka nepastāvētu nekādas pamatotas šaubas.
 - a) ***Par pirmo un otro jautājumu***
- 17 Iesniedzējtiesas skatījumā, Tiesas interpretācija ir nepieciešama, lai noteiktu, cik lielā mērā maksājums, kas uzlikts vienīgi noteiktiem tirdzniecības darbību veicošiem tirgotājiem un piegādātājiem, atbilst vispārējiem principiem par vienlīdzību un diskriminācijas aizliegumu, kā arī dalībvalstu pienākumam nodrošināt elektroenerģijas tirgus dalībniekiem vienlīdzīgus un nediskriminējošus konkurences apstākļus. Tomēr vienlīdzības princips nozīmē diskriminācijas izslēgšanu un vienlīdzīgu attieksmi pret personām, kuras ir identiskās un salīdzināmās situācijās, un analogiski, piemērojot minēto principu, Savienības līmenī ir izstrādāts nodokļu neitralitātes princips, kas uzliek dalībvalstīm pienākumu neradīt nepamatotu nodokļu maksātāju diskrimināciju.
- 18 Konkrēti enerģijas jomā minētās Savienības tiesību normas regulē dalībvalstu pienākumu nodrošināt elektroenerģijas ražotājiem vienlīdzīgus un nediskriminējošus konkurences apstākļus (Direktīvas 2019/944 3. pants), kā arī neizkropļot konkurenci, radot noteiktiem tirgus dalībniekiem neizdevīgus konkurences apstākļus.
- 19 Iesniedzējtiesa norāda, ka prasītāja apgalvo, ka laikposmā no 2022. gada 1. septembra līdz 16. decembrim maksājuma aprēķināšanas metode darījumiem,

kas bija paredzēti eksportam, nozīmēja, ka netika atzīta nekāda peļņa gadījumā, kad enerģija tika eksportēta Kopienas iekšienē, savukārt iekšzemes darījumiem tika piemērota teorētiska peļņas norma 2 % apmērā, un tādējādi tādā veidā konkurence Savienības iekšējā tirgū tika acīmredzami izkropļota. Šāds peļņas un konkurētspējas samazinājums tika patvaļīgi uzlikts tirgotājiem un piegādātājiem, kuri veic tirdzniecības darbības, lai arī tie nav vienīgie operatori, kuri veic elektroenerģijas iepirkšanas/tālākpārdošanas darbību enerģijas tirgos – enerģijas ražotāji un, galvenokārt, enerģijas ražotāji no atjaunojamiem energoresursiem veic identisku darbību, kas ir nošķirta no enerģijas, kas ražota no saviem resursiem, pārdošanas.

- 20 Turklāt ražošanas jaudas un ražotāji, kuriem maksājums nav piemērojams, enerģijas tirdzniecībā vairumtirgū ieguva konkurences priekšrocības salīdzinājumā ar jebkuru piegādātāju, kas, kā prasītāja, veic tirdzniecības darbības.
- 21 Prasītāja turklāt apgalvo, ka gan elektroenerģijas ražotāji, gan sabiedrības, kuras veic tirdzniecības darbības, darbojas tajos pašos tirgos Savienības un/vai valsts līmenī un tāpēc ir konkurenti un atrodas līdzīgā situācijā elektroenerģijas tirdzniecības ziņā. Taču atšķirīga attieksme pret operatoriem, kuri atrodas līdzīgās situācijās, noved pie selektīva un diskriminējoša režīma izveidošanas, šādi ierobežojot konkurenci.
- 22 Tādējādi iesniedzējtiesa, ņemot vērā it īpaši sprieduma *Halliburton Services/Staatssecretaris van Financiën* 15. punktu, uzskata, ka ir jāvēršas Tiesā, lai noteiktu, vai Savienības tiesību akti, kas regulē vienlīdzības un diskriminācijas aizlieguma principus, kā arī dalībvalstu pienākumu nodrošināt elektroenerģijas tirgus dalībniekiem vienlīdzīgus un nediskriminējošus konkurences apstākļus, liedz dalībvalstīm ieviest maksājumu diferencētā veidā, atbrīvojot noteiktas ražotāju kategorijas no pienākuma maksāt šo maksājumu.

b) Par trešo jautājumu

- 23 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šis jautājums ir nepieciešams, lai noteiktu, cik lielā mērā maksājums ir uzskatāms par valsts atbalstu, kas piešķirts elektroenerģijas ražotājiem, kuri ir atbrīvoti no šī maksājuma samaksas, un kas saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu ir jāpaziņo Eiropas Komisijai.
- 24 Iesniedzējtiesa norāda, ka, lai arī saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu vērtējums par valsts atbalsta saderību ar iekšējo tirgu ir ekskluzīvā Komisijas kompetencē (spriedumi *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* u.c./Francija, 14. punkts, un *Unicredito Italiano*, 42. punkts), valstu tiesām ir jā rūpējas, lai gadījumos, kad nav izpildīts pienākums par valsts atbalstu iepriekš paziņot Komisijai, tiktu nodrošināta indivīdu tiesību aizsardzība (spriedums *Autonome Provinz Bozen*, 59. punkts), un tās ir kompetentas interpretēt valsts atbalsta jēdzienu un noteikt, vai dalībvalsts pieņemtais pasākums ir vai nav uzskatāms par valsts atbalstu (spriedumi *Fédération nationale du commerce*

extérieur des produits alimentaires u.c./Francija, 10. punkts, un *Transalpine Ölleitung in Österreich*, 39. punkts).

- 25 Ņemot vērā Tiesas judikatūru, iesniedzējtiesa turklāt norāda, ka valsts atbalsta jomā Tiesa var iesniedzējtiesai iesniegt interpretācijas elementus, kuri tai ļautu noteikt, vai valsts pasākums var tikt kvalificēts par “valsts atbalstu” Savienības tiesību izpratnē (spriedums *Fondul Proprietatea*, 84. punkts). Turklāt pienākumam neīstenot atbalstu pirms tā paziņošanas Komisijai un pirms Komisija ir veikusi sākotnējo pārbaudi saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu ir tieša iedarbība (spriedums *Pearle* u.c., 30.–32. punkts).
- 26 Iesniedzējtiesa konstatē, ka tas ir noticis arī šajā lietā, jo prasītāja apgalvo, ka maksājuma ieviešanas pasākums esot uzskatāms par valsts atbalstu, saistībā ar kuru minētais paziņošanas pienākums netika izpildīts. Šādos apstākļos, lai arī valsts tiesa nevar pieņemt lēmumu par valsts atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, tai tomēr ir pienākums konstatēt atbalsta prettiesiskumu gadījumā, ja tas netika paziņots saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu, jo šīs tiesību normas tieša iedarbība prasa, lai ieinteresētā subjekta tiesības tiktu aizsargātas šādā veidā.
- 27 Tāpēc iesniedzējtiesa uzskata, ka ir nepieciešams, lai Tiesa interpretētu iespējamā valsts atbalsta vērtēšanas kritērijus, it īpaši kritēriju par selektīvu priekšrocību, ko ievieš ar apstrīdēto pasākumu, ņemot vērā, ka noteiktas elektroenerģijas ražotāju kategorijas ir atbrīvotas no maksājuma samaksas.

c) Par ceturto jautājumu

- 28 Iesniedzējtiesa norāda, ka šajā lietā ir radies jautājums par maksājuma kvalifikāciju, proti, vai tas ir uzskatāms par pasākumu, kas izpaužas kā pārdošanas cenas noteikšana vai brīvības noteikt pārdošanas cenu ierobežošana, kas varētu būt pretrunā Direktīvas 2019/944 un Regulu Nr. 2019/943 un Nr. 2022/1854 tiesību normām, ņemot vērā samērīguma principu, apstākļus, kuriem iestājoties ir pieļaujamas iejaukšanās cenu noteikšanā vairumtirgū, ietekmes izpētes un Savienības līmenī pieņemto nepieciešamo pasākumu neesamību, enerģijas cenu kāpuma kontekstā.
- 29 Prasītāja apgalvo, ka maksājums esot uzskatāms par iejaukšanos brīvu cenu veidošanā tirgū, kura pārkāpj Regulas Nr. 2019/943 principus, jo nav piemērota cenu stabilizēšanai, bet, tieši pretēji, destabilizē tirgu kopumā. Vienlaikus maksājums acīmredzami pārkāpjot iejaukšanās piegādes cenās ierobežojumus, jo: (i) paredz cenu griestus vairumtirgū, nevis mazumtirdzniecības tirgū, (ii) netieši nosaka cenu griestus patērētājiem, kas nav māsaimniecības, pārsniedzot ierobežojumus, kurus pieļauj Direktīva 2019/944, un (iii) diskriminējošā veidā uzliek papildu izmaksas, jo šis maksājums ir jāmaksā vienīgi piegādātājiem un tirgotājiem, un nevis visiem tirgus dalībniekiem, kuri nodarbojas ar elektroenerģijas pirkšanu un tālākpārdošanu vairumtirgū.

- 30 Tā kā prasītāja apgalvo, ka ar maksājumu ieviestais cenu kontroles mehānisms esot pretrunā Regulai Nr. 2022/1854 un pārsniedzot tās ierobežojumus, jo šis pasākums var nelabvēlīgi ietekmēt iekšējā enerģijas tirgus darbību, apdraudēt apgādes drošību un izraisīt jaunus cenu pieaugumus, iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesas interpretācija ir nepieciešama, lai noteiktu, cik lielā mērā maksājumu regulējošajām valsts tiesību normām ir būtiska ietekme uz tirgus darbību un ietekme uz brīvu cenu noteikšanu, atbilstoši Direktīvas 2019/944 un Regulu Nr. 2019/943 un Nr. 2022/1854 tiesību normām.

d) Par piekto jautājumu

- 31 Iesniedzējtiesa norāda, ka šajā lietā ir radies jautājums par maksājuma kvalifikāciju, proti, vai tas uzskatāms par pasākumu, kas izraisa tiešus ierobežojumus, vai ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, kas varētu būt pretrunā minētajām Savienības tiesību normām.
- 32 Laikposmā no 2022. gada 1. septembra līdz 16. decembrim *OUG n. 27/2022* bija paredzēta atšķirīga aplikšana ar nodokļiem valsts līmenī noslēgtajiem darījumiem un darījumiem, kas paredzēti eksportam, praktiski likvidējot peļņas normu elektroenerģijas pārdošanas darījumiem eksportam vai piegādei Kopienas iekšienē no Rumānijas teritorijas, piemērojot maksājumu 100 % apmērā starpībai starp enerģijas tirdzniecības cenu nākamās dienas tirgū, kas ir spēkā dienu pirms darījuma (un nevis faktisko pārdošanas cenu), un iegādes cenu. Būtībā šāda aprēķināšanas metode paredzēja, ka gadījumā, ja enerģija tika eksportēta uz Savienību, netika atzīta nekāda peļņa, savukārt tirdzniecībai Rumānijā tika piemērota teorētiska peļņas norma 2 % apmērā.
- 33 Lai arī, sākot no 2022. gada 16. decembra, atšķirīga aprēķināšanas formula eksporta darījumiem tika atcelta, pēc minētā datuma ierobežojumi enerģijas eksportam tika paredzēti netiešā veidā, paredzot eksportam ievērojami apgrūtināšākus darījuma nosacījumus salīdzinājumā ar importam paredzētajiem nosacījumiem: elektroenerģijas importam vairs netika piemērots pārmērīgs maksājums, savukārt enerģijas eksports izraisīja pienākumu maksāt nodevu par jebkādu summu, kura par 2 % pārsniedza enerģijas iegādes cenu, izraisot ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību uz eksportu.
- 34 Šādā kontekstā ir jāprecizē maksājumu regulējošo valsts tiesību normu atbilstība Savienības tiesībām preču brīvas aprites jomā.

e) Par sesto jautājumu

- 35 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesas interpretācija ir nepieciešama, lai noteiktu, vai Direktīvas 2006/112 401. panta tiesību normas ļauj dalībvalstīm ieviest tādu apgrozījuma nodokli kā maksājums, ņemot vērā, ka nodokļa uzlikšanā netiek ņemtas vērā ar tirdzniecības darbību saistītās izmaksas vai faktiski gūtā peļņa.

- 36 Iesniedzējtiesa norāda, ka savas darbības veikšanai tirdzniecības uzņēmumiem papildus elektroenerģijas vai dabasgāzes iegādes izmaksām ir specifiskas darbības izmaksas būtiskā apmērā, ņemot vērā enerģijas tirgus sarežģītību (piemēram, augsti kvalificēta personāla izmaksas, datorprogrammu izmaksas, tarifi un komisijas maksas par tirdzniecību elektroenerģijas un dabasgāzes tirgus operatora pārvaldītajos centralizētos tirgos, procentu likmes par finansējuma izmaksām utt.). Taču *OUG n. 27/2022* tiesību normās, kas attiecas uz maksājuma aprēķināšanas metodi, nav paredzēta šo izmaksu atskaitīšana no nodokļa bāzes.
- 37 Saskaņā ar Tiesas judikatūru dalībvalstīm tikai tad ir atļauts saglabāt vai ieviest nodokļus, nodevas un maksas, ja tie nav pielīdzināmi apgrozījuma nodoklim (spriedums *Novo Banco*, 45. punkts).